

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
17 iuliu st. v.
29 iuliu st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea:
Strada principala 375 a.

Nr. 29.

ANUL XXIV.
1888.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Călătoria și petrecerea lui C. Porumbescu la Nervi.

(Din scrisori remase de dânsul)

(Urmare.)

Nervi 26 novembre 1882.

și ploie și nu e de loc sôre, cu toate aste e
cald 14°. Am stat un cias pe malul mării și
am privit spectacolul admirabil ce-l prezintă
viforosele unde. Se ridică la înălțimea de 4—5
metri și se rēped cu putere violentă către stâncele
vacue, bubuind ca tunetul și improșcând miliarde de
atome de pulbere de apă, de cari se umple aerul și
devine ca și plin de cēță. Aceste sânt inhalatiunile
nôstre naturale, de cari se usēză toți cu o admira-
bilă voluptate.

Dacă te uiți la colosul turbatelor valuri, te in-
trebi, ce este chiar vasul cel mai mare cu vapor,
față de un element atât de teribil! Astăzi fiind și de
ploie, e obiceiul a scrie epistole, a da rufele la spēlat,
damele fac la ciorapi, domnii se amusează, fac poli-
tică, se 'ntind pe sofa în sala de conversare etc.

Duc o viață destul de plăcută, ăr principiul
meu e, a nu lucra nimica. Desavantagiul e aici, că
trebuie să te 'nbraci elegant — ca scos din cutie —
vicsuit și pudruit ca o păpușă, căci vii neconținut în
atingere cu dame, de cari altmintrelea, nefiind sânto-
tos, nu pré mult te interesezi.

În sala de lectură mai învêrtesc foile italiene,
frânzeșci și englezeșci, me mai uit prin puținele
note, cari stau pe pianino, și pe cari le șciu deja pe
din afară, me mai car puțin în grădină séu într'un
parc vecin unde este o pădure de portocale, și mai
fur câte una, me mai șovăesc până la mal, iau stân-
cele de-a lungu și de-a latu, me întorc éráși îndērēt
și număr treptele până 'n etaju al 3-lea. Așă trece
diminēța și éca trage clopoțelul să mergem la dejun.

Ce am mâncat ađi? Ecă! Peșce fiert cu sos, —
un fel de Lungenbraten cu sos pus pe — mămăligă!
Asta s'o facă și sorióra Mărica, e bun, practic și
are un aspect nobil. Mămăliga môle de lățimea fun-
dului farfuriei vine acoperită giur impregiur cu fâliile
de friptură și preste tot se vērșă sosul, inse nu pré
mult — se pune o lingură și o furcuță, simpla mân-
care se numeșce: Roast de beuf en sauce sula po-
lenta à la Milanese. După aceea am mâncat pui cu
salată, brânză, marone, alune, migdale și mere, in-
ghețată de vin de lacrima Cristi. Iutr'o și am avut
un pudding de smochine arđend! în rum aprins; al-
tele nu șcii cum să le mânânci.

După amiēđi plictisēla din nou. Sântem vr'o

patru tineri, cam de o bôlă, de o vērșă. numai nu
de o pungă. Unul e fiu de proprietar de case din
Viena, altul un fiu de fabricant din Dresda, al trei-
lea un biet ingineraș din Brün și eu-noi patru ne
ținem tot la un loc și ridem despre ce avem și des-
pre ce n'avem. Inginerașul, sâracu, e mai sâracuț și
umblă și cu ghetе cârpite, ér iagdrockul în care
umblă neavend bumbi il ține cu mânilе ca să nu-l
pierdă. Cel din Dresda e fôrte comic, nu-l mai scoți
din »hören Se mal, sehen și mal, ah nen, etc.« Vie-
nesul e fôrte elegant, vorbeșce franțuzeșce, engle-
zeșce și nemțeșce, cântă fôrte bine la clavir până și
Potpourris din »Craiu nou«, din care am un esem-
plar cu mine.

Am scris eri lui Nastasi să-mi trimiță violina și
notele, făr de cari vęd că nu-i trebă, nu pot trăi.

Ôspeții sânt în mare parte germani. Este și o
englezoică subțire și cât mine de mare, dar o damă
atât de fină și delicată, atât de nobilă în purtarea ei
față de ceialalți, încât n'aș fi cređut în viața mea,
că englezoicile pot fi atât de delicate. E și bărbatul
ei cu dēnsa, un om de comerciu, dur, egoist, care
mi se pare o tractēză cam — ruseșce.

Demoisele sânt de tôte — 4. Trei germane și
una încruciașată, italiană. Într'o sēră ne-am jucat:
ghicirea unui cuvēnt, cum îți place etc. S'a dat cu-
vēntul *Po* ca riu și ca cuvēntul francez »peau.«
Când ajunse rēndul și la Dresdian și-l întrebă o dom-
nișóră: »cum îți place?« prostul de nēmt, neînțele-
gēnd bine cuvēntul dīce: »Îndoit îmi place«, va să
dīcă: po—po. Tôtă socitatea făcū fețe — pausă pe-
nibilă — apoi plesnete de ris, ér nēmțu o tuli la
culcuș.

Ađi e o și fôrte frumôsă. Norii se imprășciă,
sôrele luceșce în splendorēa maiestatică și marea e
ca oglinda de netedă. Mergem la preumblare.

Nervi 29 novembre 1882.

Frățióre dragă, cum poți să dorești atât de
mult casa părintēscă, când ești numai câteva ore de-
parte de ea! Sēră mânânci cartofi fripti cu cēpă,
lapte, unt și Dđeu mai șcie câte delicatēse! Tu nu
mai eși din petrecerile dela țēră, cum este tăiatul
lemnelor, scôterea apei și alte asemene. O, fericitulе,
de doue ori, de trei ori fericitulе! Cum te invidiez
pentru viața ta din raiu! Ce cârpitură nimernică mai
este modul meu de traiu pe lângă al teu cel natural

— și ce este mai de căpetenie — *in țera ta!* Tu știi, cât țineam la țera mea, la caminul părintesc și me vezi unde sunt și unde trăesc! Departe de caminul părintesc între străini, în regiuni străine — să-mi caut sănătatea! O, cât ești de fericit! Tu mănânci cartofi prăjiți — eu portocale, pe care singur le rup din pom, pe tine te ninge — eu me car în luntre pe mare la o temperatură de 20° C, tu ai alături de tine o soție iubită și amabilă, — eu niște fețe sarbede și trecute, englezești și franțuzești, tu mănânci sêra cu iubitați nevastă unt ca aurul de galbên, lapte și pâne — eu inșed la dîner ca la »turezki kazany«, table d'hôte! și dic când »come ca«, când »o prego a piacere questo cosa« etc. și imi trec pe dinaintea nasului câte 6—7 feluri de nici nu le știu cum se mănâncă cu furculița ori cu lingura. O cât ești de fericit! Pe când mi-e mi urlă urechile de isbirea valurilor mării de stânci și mai se bate timpana urechilor de fel de fel de incurcături de limbi străine, ție-ți zizăe în urechi sonori plăcute de pădure și te desfătezi în auzul sonorei, dulcei și scumpei limbi materne! . . .

Țilele trecute ăr fusei atât de bolnav, încât pot dice că am scăpat din ghiarele morții. În timpul bólei mele de acum mi-am făcut cele mai curioase planuri. Anume de ar fi să devin în faptă tuberculos — o, să nu cređi că *me tem* — atunci cruțându-me anul acesta, aș da cu orchestra din Brașov câteva concerte acolo și în București și apoi din banii acestia și din ce ar incurge pe compozițiunile mele mi-aș agonisi un mic capital și m'aș retrage în țera mea, ca aci să-mi termin incet sermana mea esistință.

M'aș retrage departe între munți să fiu scutit de ori ce larmă și mișcări din lume, să fi numai eu și gândurile mele și viora mea! O, ce dulce trebuie să fie acolo, să fi singur la focul pocnitor de cetină de brad și să tot visezi séu pe mușchiul verde din pădurea umbrósă de brađi să visezi, să visezi! O, Dđeule decă imi doresc ceva, apoi este o asemenea vieță! Lumea nu-i atât de disgustată! Musica m'ar pute invioșă mi-ar pute răsiپی grierii din cap, dar cadavrul meu miserabil, nu-mi permite, sânt pré bolnav. Cântarea din vioră me afecționeză atât de mult, încât nu-mi mai este permis a cântă, nici a compune, ba nici chiar a scrie scrisori, dar asta nu me reține a scrie scumpului meu frățior, căci numai pe unul am, scumpei mele sorióre, căci numai pe una o am, cum și scumpului meu părinte.

Ce să-ți mai scriu? În Genua veđui multe lucruri frumoșe. Casele sânt cu 8—9 și cu 10 (!) etage, fireșce, că aici să sue ómenii pe scripiță, de regulă sânt de 4—6 etage. Din tóte ferestrele spênzură afară rufe să se usuce. Aci e asta la modă, pentru că nici n'au curte la case. Tramvaiul nu merge pe șin, păreții lui sânt de sticlă și te cari plăcut.

Nervi 10 decembre 1882.

Avem aici și un bêtân cu bêtâna-sa despre care țilele astea m'am informat cine-e, mi s'a spus: Dr. Szerleczi din Alsacia. Intr'o đi s'a întemplat de a cântat pianistul nostru, vienesul, o polonaise de Chopin, când vedem că bêtânul se redică și ascultă stând ca o statua — lacrámile îi curgeau pârâe din ochi, și terminându-se piesa, apucă mâna pianistului dicând: »Monsieur, un medecin celebre a dit, que la musique, dans les beaucoup des morbes, est un sũre remède; Vous aurais aujourd'hui mon medecin; je vous remercie!

După aceea mai agrăii și eu pe bêtânul în limba polonă — și nu vrea să cređă urechilor. De 33 de ani n'a auđit vorbă polonă. În revoluțiunea

polonă fiind oficir, după ce luase diploma de doctor dela facultatea de medicină din Cracovia, a trebuit să se refugieze în Franța, unde câștigând dreptul de liberă practică, s'a impatriat, a luat o francesă de soție și a practicat 33 de ani, în timpul din urmă în Mühlhausen în Alsacia cu tóte astea el are idealuri mari despre viitorul Poloniei.

Nebunul de drezdian tot nebun rămâne. Deunăđi îi dice englezul — după ce acela-ș tot laudă ciasornicul: — »Un ciasornic bun trebuie să mērgă bine și în apă!« — Negreșit, dice drezdianul și își pune ciasornicu într'un pahar, ăr englesul tórnă apă în luntre, scoțându-și apoi dărlóga lui de cias, roțile și tot ără plin de apă! »Nee, asta n'aș fi cređut-ó.« — Altădată ăr l'a făcut de ris o domnișórá. Numele lui e Drey. Dra scrie pe un petec de hârtie: Weissmandl, Porumbescu, Drey. »Ceteșce« îi dıse lui. El ceteșce. »Bine, acum numeră numele.« Drezdianul cređend că este vr'o glumă la mijloc, ceteșce numele seu de drept numerat, dicend: W. 1, P. 2, și cu Drey sânt 5!« Risete nesfērșite! »Veđi,« dıse dra, »da nici nu șcii să numeri pân la — 3«.

Ađi tună și fulgeră grozav, acum sêra me uit pe feréștri și vėd vedenie grandióșă cum sbiciue fulgerul marea, care străluceșce de lumină albastră. Iubită soriórá, trimite-mi într'o hârtiuță zăpadă și eu îți trimit într'o sticlută apă de mare! Aici se 'ncepe primăvéra și mănćam deja mazere și fasole nouė. Grădinele de legumi să cultivéză deja peste tot, ăr grădinile de flori sânt în deplină pompă.

Nervi 21 decembre 1882.

E 8¹/₂ diminéța — timp fórte frumos. Sórele n'a resărit pe deplin el își mai ascunde capul strălucitor după monte fino, și acesta sclipeșce ca și când ar avé prinpregiur raze de glorie — minunat! Acum se redică sórele ca o pară de foc deasupra mantelului aurit și aruncă o lumină maghică preste mare. Udele mișcate de un dulce vėnt matinal se reflectéză în razele purpurii și sclipesce ca petri de diamant. E o diminéța dumneđeescă! De aceea me sculai repede ca să raportez și scumpilor mei despre frumșeța ei. — Mulțamită lui Dđeu imi merge bine, numai de tusă nu pot scăpă. De vr'o 14 țile avem tot timp frumos, nici odată subt 18—20°.

Deunăđi am compus o nocturnă pentru vioră și piano, și acum nu-mi dau pace óșpeții să le-o tot cânt și să le-o dau să ș-o decopieze, mai cu sémă damele. Numai polonului bêtân, drlui Szerleczi, pe care-l am mai drag, i-o cânt, dar când aud ceialalți ies ca bureții de prin tóte unghiurile. Și bêtânul me iubeșce și dice că am ceva copilăresc ce ar trebui să me nisuesc a conservá, căci me va trece preste tóte pericolele vieții. Cântul meu — dice el — ar fi ca o vorbire bine simțită, și apoi că vorbesc din inimă și direct la inimă, sonurile glăsuiesc ca un cor ángeresc purtat de miresme aromatice și de zefiri lingușitori, o musică, care pētrunde adânc în inimă și redică pe om preste miserabilul seu cadavru făcându-l adevėrat om.

Așá imi grăeșce bêtânul.

Ne pare reu că drezdianul a plecat eri la Mentone. »Ach nee, nu mai rămân în Nervi« dicea el, »chelnerii sânt pré arroganți pentru mine.« Adecă îi dısesse unul, că ia pré multă friptură, 3—4 bucăți. Câteva țile nainte de a plecá, a mai pățit ceva ridicol. Intr'o đi s'a dus la Genua. La ce te duci? îl întrebaram. — Ah, trebuie să-mi cumpėr o umbrelă.« Bine. Sêra vine și la dîner îl întrebăm cum a petrecut în Genua? Spuse că fórte bine, căci a dat de o familie cunoscută care tare s'a bucurat vėđându-l

și nu eră să-l lasă să mai plece. Ce ómeni plăcuți!
— Dar umbrela? »Ah, der daibel!« — écă imi adu-
serăți aminte de ea — că mi-am fost uitat de tot de
cumpărarea ei.« Prostu se duce anume la asta și
uită.

Măneți ér se duce la Genua să-și cumpere um-
brelă; dar punându-se pe trenu accelerat, pe care
biletul de retour nu valoréză, eră pe aci să-l dea
afară, precum ne spune séra când veni acasă — ér
fără umbrelă. A mai plătit și amendă pe trenul ac-
celerat și apoi in Genua a rătăcit pe malul mării!
și n'a dat de prăvăliile cu umbrele, pe urmă a fost
bucuros că a dat de un birjar care l'a adus până
la gară. Astea tóte le eneră intr'un ton atât de
lamentabil încât noi am ris de ne-am spetit. L'am
sfătuit apoi să se mai ducă odată la Genua, dar
atunci să pornescă dela gară cu trăsura drept la
prăvăliile cu umbrele și se întorcă apoi tot cu aceea
trăsură la gară. Se vede că nebunului i-a plăcut
acest plan și in ziua următoare așa a și făcut și étă-l
séra că vine cu o paraplé colosală. Credeam că mu-
rim de ris. Dice el: »Sehen See, hören See, n'am
aflat de ale de sóre, am luat deci de aste italienești
cari scutesc bine de sóre.« Bine.

Măneți ne plimbăm pe mal, el cu umbrela, de
și nu eră sóre, ci puțin vânt. Il întrebăm: de ce ba-
lanceză el așa măreț cu umbrela când nici nu-i sóre?
Dice: »Ah, il țin contra curentului, că am durere de
dinți și n'am durmit tótă nóptea.« Când el balancă
și suciă mai bine umbrela, vedem că i-o ia vântul
ca pe un luftbalon și o asvêrle pe stânci lăsându-l
numai cu bătul ei in mână, o vêdurăm apoi pornind
ca o corabie pe apă, ér el tot strigă și se vâlcără,
»umbrela mea, umbrela mea.« Apoi sări preste stânci
până la apă și credea că o prinde cu mâna când o undă
il improșcă cum se cade și îi duse departe umbrela.
Atunci strigă, »o luntre, o luntre, umbrela mea, ser-
mana umbrelă.« Étă și veni un luntraș, se sui și el
in luntre, dar când erau aproape să dea de umbrelă,
acésta se cufundă spre a nu se mai arătă. Venind
napoi tot ud, noi i-am făcut socotela aflând că acea
umbrelă l'a ajuns la 45 de franci.

Dar acum sfêrșesc, că nici nu mi-ar fi permis
să scriu așa mult.

(Incheierea va urmă.)

C. Porumbescu.

Ah! cânturi.....

Ce mult m'am îndrăgit in voi,
Ah! cânturi, jalnice și scumpe,
Când lacrimile-mi curg șiroi
Și înima-mi de dor se rumpe.

Mi-ați fost in bine și in reu
A mele prietine sincere
Și voi m'ați urmărit mereu
Cu dulcea vóstră mângăere.

In somnu-mi greu m'ați străjuit,
Cu mine v'am purtat la mésză,
De multe ori m'ați mântuit
De miseria ce m'apésză.

Prin lumi de basme m'ați purtat
Cu facla nopții surișindă,
Dând sufletului intristat
Speranțe noue de isbândă.

Dar nici odat' așa de greu
Nu v'ați sfărmat in suflet, cânturi,

Făcându-me să plâng mereu,
De-acum când sbor speranțe 'n vânturi!

Traian H. Pop.

Francillon.

— Comedie in 3 acte de A. Dumas fiul. —

(Urmare.)

Scena V.

Aceiași, Carillac (Strânge mâna dnei Smith și celor
doi bărbați.

Lucian. De ce ai venit așa târziu?

Carillac. Am primit la club.... otravă cu-
rată.

Lucian. Trebuie să vii să prânzești aici.

Carillac. Nu puteam; infățișam pe Dumont Talas,
care a fost ales eri și care a venit să prânzească ađi;
dar, după mésză, imi eră așa de reu, încât mi-a venit
in gând să me duc la Rosalia Michon și să cer mu-
mă-și ceva cald, ca să me mai întremez. Mi-a făcut
chiar ea o césză de ceaiu de mușețel... o minune!
N'am beut de când sânt așa ceaiu bun, și apoi am
venit aici.

Stanislas. (Teresei.) Ce-ți spuneam eu, dnă?

Carillac. Ai vorbit de mine?

Stanislas. Am vorbit de Rosalia.

Carillac. De dra Michon?

Stanislas. De dra Michon. Ce respectos te face
ceaiul de mușețel!

Carillac. Din nenorocire, n'am drept să-i ăic drei
Michon, Rosalia, așa... scurt.

Stanislas. (Aparte.) Ei așa! (Tare.) Nici eu!

Henri. Nici eu!

Lucian. Nici eu!

Teresa. Nici eu!

Stanislas. (Lui Carillac.) ăicem și noi: »Rosalia
Michon«, cum am ăice: »Ninon de Lenclos« or »So-
fia Arnould«. Făima e familiară cu aleșii sei.

Teresa. Ia să ne întórcem la taina nóstră mai
bine.

Stanislas. Cum vêdurăm pe Lucian, că se hotă-
reșce, jurământul nostru se schimbă; unul dintre noi
eră in primejdi de căsătorie; ne hotărîrăm, să-i ve-
nim intr'ajutor și făcurăm o invoire pe temeiurile
următoare: 1) Desevêrșită legătură intre prietenii be-
cheri și prietenul insurat pentru apêrarea pământului
casnic; soția sfântă pentru sus numiții becheri, ér ei
se prind să o facă să petrecă in tóte chipurile și la
trebuință, să o mângăe, intru cât îngădue morala, de
s'ar întêmplă s'o inșele bărbatul.

Teresa. Ați fost siliți să ve gândiți și la necre-
dința bărbatului?

Stanislas. Nu puteam face altfel. Ce caută o fe-
meie, care crede, că are să se plângă de bărbatul
seu? Caută un prieten, cătră care să se plângă, or
un amant, care s'o rêsune. Femeia tineră, neînțe-
lésză se va destăinuî mai bine unui bărbat mai inna-
intat in vêrstă, cu pêrul cărunt. Cu rolul acesta s'a
fost insărcinat Henri, becher neschimbat, care a pri-
mit sarcina cam fără voe. Decză n'ajunge prietenia,
decză tinerei Ariane îi trebuie neapărat mișcarea or
turburările iubirei tainice, eu, care, se ăice, că sânt
veselia in ființă, eu sânt gustul, și Carillac, care su-
feră de stomac patima... Unul va fi Fantasio cela-
lalt Werther și indata bărbatul va fi incunoșcîntat
de starea minții și inimii nevestei sale. In schimbul
cărora, ăisul bărbat se prinde să spue tovarășilor sei
și prieteni tóte întêmplările, tóte peripețiile, tóte im-
presiile, bune or rele, ce ar isvori din insurătore, ca

să se p^otă hotărî și d^enșii, în urma acestor deslușiri adev^erate, neocolite, de trebue să se însore și ei, or de e mai bine să rem^eae becheri. Ac^esta e cugetarea morală: așa s^unt statutele tainice ale confrăției n^ostre. Cum ți se par dnă?

Teresa. Mi se pare, că ideia e p^ote iscusită, originală, spirituală; dar la urma urmelor nefolositoare, zădarnică. De ați fi femei, în loc să fiți bărbați, ați șci, că or-care ar fi obiceiurile, locul traiului, forma de pe din afară a societăților, femeia rem^eae tot femeia: eă ajunge la m^arițiș și chiar la greșelă, av^end totdeuna acelaș ideal: să fie iubită; ea, necunosc^end realitățile, or-ce învățăminte fără doveđi i ar fi dat cei cari o incongiură: — flusturatici și dese-ori primejdioși — așa e, ea e flământă de iubire și de respect și că singura m^esură, care p^ote izbuti cu ea în căsătorie e totdeuna și fără vorbă: iubirea! Iubirea e veșnică, cum e și bucuria ce primeșce celor mai melancolici s^orele frumos de v^eră și celor mai stricați zimbetul unui copil; iubirea s'a născut odată cu lumea n^ostră și va trăi mai mult decăt d^enșea ca să inființeze altel^e noi. Er când e vorba, de ai fost neindem^anic, nedrept; necredincios, când e vorba, decă vine momentul psihologic, să lupți în meștesug și viclenie cu o femeie hotărⁱtă să-și resbune și ea la r^endu-i, nici prin g^and să ve trecă că veți putea, copii, cum dice Francina. Ve veți putea uni cât veți voi, dv^ostră bărbații, nu ve veți potrivⁱ cu d^enșea la putere. (Lui Lucian.) Crede-me, dragă dle de Rive-rolles, ai o nev^estă tineră, frum^osă, căreia nici o dojană nu-i poți face, deșt^eptă, cam ciudată la gusturi, dar de rasă m^andră și nobilă. E un m^anz de s^ange, cu care trebue să umbli ușurel. Te iubeșce. C^eea ce ți dⁱta că e neșciință de iubire, e iubirea ce se dă celor cari nu iubesc. Decă n^o iubești (Vorbind mai încet.) cel puțin fă tot ce poți, ca să cređă că o iubești. Tot făc^end-o pe ea să cređă, o să cređi și dⁱta la urma urmii. Iubirea îți va veni p^ote încet, pe d'asupra ia iertarea de sus, fără să fii vrednic de ea altfel, decăt prin dorință și răbdare. (Tare.) Acum me duc să-mi v^eđ bărbatul și copii. (Plec^and, lui Lucian.) Spune-i Francinei (Intră Francina.) Ah! uite-o! (Francini.) Sosești la vreme; tocmai plecam (O s^arută.) D^orme copilul?

Francina. M'a gonit Aneta, cum a adormit; mi-a ȑis, că somnul lui nu me priveșce.

Teresa. Me duc să o s^arut și pe ea și pe puiu. Te-ai mai liniștit?

Francina. Da. Ț-a venit trăsura?

Teresa. A venit de un ceas.

Stanislas. Ve vom insoți până la trăsura, dnă.

Teresa. Toți?

Henri. Toți. Nu vei avea nici-odată o escortă vrednică de dⁱta (Teresa și Francina se dep^art^eză vorbind.)

Stanislas. (Lui Lucian.) Rem^ai cu bine; m^ane ne vedem.

Lucian. Ba ne vom vedea indată.

Stanislas. O să vii la club?

Lucian. Da.

Henri. Mai bine st^ai acasă.

Lucian. Și dⁱta faci morală, dragă! Lasă-o pe s^ema dnei Smith.

Carillac. (Care ș-a turnat în pahar și bé.) Ah! cum me d^ore stomacul!

Stanislas. Du-te de te culcă.

Carillac. Așă am de g^and să fac.

Stanislas. (Francinei care intră.) Dnă de Rive-rolles, am on^ore să ve infățișez respectele mele.

Francina. Nu mai vorbesc cu dⁱta.

Stanislas. Atunci ne vom vedea m^ane, la cinci când primești.

Francina. Adio, adio.

Henri. Eu am fost cu minte.

Carillac. Și eu.

Francina. (Lui Carillac.) Ah! bine ȑici, nu te-am v^eđut. Ai venit pe când nu eram aici. Atunci bună ȑiua și adio (Carillac și Henri es.)

Lucian. (Care a sunat lui Celestin, care intră.) Să pui caii.

Celestin. La cupeu?

Lucian. Da. Caii cei murgi. (Celestin ese.)

Scena VI.

Francina' Lucian.

Francina. Ce, pleci?

Lucian. Da.

Francina. Pe vremea asta?... Unde te duci?

Lucian. La club.

Francina. Ce să mai faci la club?

Lucian. Să-mi mai v^eđ prietenii, pe care nu i-am v^eđut de câteva ȑile, cât am fost la tata.

Francina. Nici pe mine nu m'ai v^eđut de câteva ȑile.

Lucian. Mai am și alții.

Francina. Se vede că e plăcut grozav să te duci la club!

Lucian. Când dormi ta...

Francina. Nu mi-e somn.

Lucian. Nici mie.

Francina. Ei, atunci nu te mai duce la club!

Lucian. Am făgăduit că me duc.

Francina. Și mie mi-ai făcut făgăduelă și încă mult mai de mult decăt ac^esta.

Lucian. Ce făgăduelă?

Francina. Că vei face tot ce voi vr^e eu. Așă-mi spuneai, până nu ne luasem.

Lucian. Și tu mi-ai făgăduit aceeași făgăduelă.

Francina. Eu, mi se pare, că mi-am ținut-o. N'ai decăt să vrei ceva, spune, să veđi cum fac indată.

Lucian. Pe mine m'ai schimbat. Nu mi-ar mai veni, să-ți cer ceva.

Francina. Dar ce-am făcut?

Lucian. Nimic, numai ești cam nerv^osă.

Francina. Fiind că tu nu mai ești cum erai, dar șcii, de fel, și ac^esta de când...

Lucian. De când?

Francina. De când am făcut pe Gaston. Nu me mai iubești.

Lucian. Te iubesc, cum trebue să te iubesc acum!

Francina. Acum! Ce vrea să ȑică ac^esta?

Lucian. T^otă ȑiua erai cu fiul teu; am cređut că-l iubești mai mult decăt pe mine.

Francina. Oh! Ce fericită a-și fi, decă ai putea să fii gelos, chiar de fiul teu!

Lucian. Am fost.

Francina. Și acum nu mai ești?

Lucian. Nu. — Am înțeles cuvintele pe care mi le-ai dat, când...

Francina. Când?

Lucian. Când te-am sfătuit să bagi doică.

Francina. Pe mine m'a lăptat mama; pe tine de asemenea te-a lăptat mama ta...

Lucian. Oh! pe atunci...

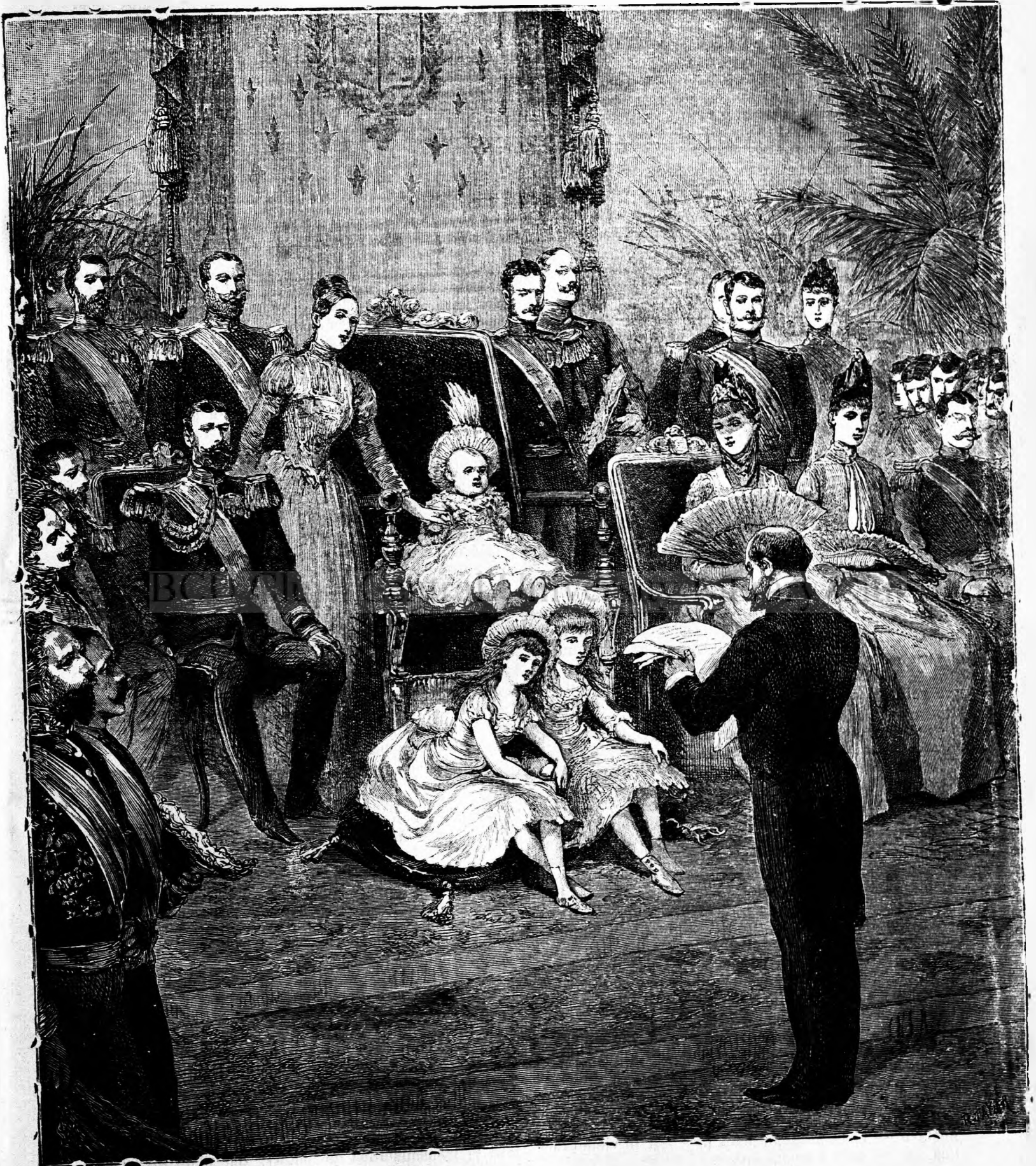
Francina. Cum, pe atunci!... (Rid^end.) Va să ȑică, ești sup^erat pe mine fiind că... Atunci să șcii că pe frate-seu nu-l voi mai lăptă eu.

Lucian. Pe frate-seu?

Francina. Or pe soră-sa.

(Va urmă.)

Dumitru Stăncescu.

Micul rege spaniol pe tron.

Sonet.

Gn zădar jeleşci acuma fericirile trecute
 Şi te leşi învăluită de a suferinţei pară,
 Plângi că ai avut minte pré aprinsă şi uşoră
 Că te-ai mistuit pe rugul unei vieţi necunoscute.

De ce, cu-ale lor icône, vremurile de odinioară
 Să te amărăscă pururi? Unor umbre prefăcute
 Pentru ce le dai tu vieţă şi grai, când ele-s tăcute?
 Ca s'ajungi să-ţi fie traiul neurnită, grea povoră?

Fii cuminte . . . dă uitării pentru veci trecutul teu,
 Nepasarea, peste densul, vèlu-i gros şi-l va aşterne,
 N'are să te mai muncescă trist părerile de reu;

Èr când jalnic ièrna vieţii deasupra ta-şi va cerne
 Fulgii albi . . . timpul naprasnic iuţind vecinic pasul seu
 Liniştită aşteptă-vei ceasul sfingerei eterne

R. Stavri.

Electricitatea şi rolul ei in economia vieţii*.

Veaoul de faţă, de a cărui fine ne apropiăm, pe basa invenţiunilor predominante se numeşte veacul de fer, seu veacul aborului. In anul 1814 construi Robert Stephenson prima sa locomotivă, — şi astăzi toate ţerile, in cari a străbătut cultura sînt incruşate de căi ferate, cari uşurează comunicaţiunea intr'un mod admirabil. Nici un deal, fie acela cât de mare, şi nici un rîu, fie undele lui or-cât de voiajitoare, nu împedecă locomotiva in cursul ei. Chiar marele Ocean se cutrieră de năi purtate de puterea aborului şi asemenea palaturilor plutitoare. In adevèr făcènd istoria culturală o reprivire asupra perioadelor trecute, află că nici unul nu se pòte mèsurá cu acesta, in care trăim noi.

Afară de aceste invenţiuni, in cari aborul jòcă o rolă principală, sînt de cea mare insemnătate şi invenţiunile făcute pe basa electricităţii.

Prometeu a adus ómenilor focul din cer, din care causă a fost adorat ca semi-Deu.

Marele Tunător (Joe) şcicia causă stricăciuni cu raşele sale fulgerătoare, acelora cari nu se supuneau voinţei sale. Şi acuma! Raşul fulgerător, atributul deitătii supreme a devenit sclavul ómenimei, căci in or-ce loc şi in or-ce ce timp il pòte astringe voinţa ómenescă, să-i presteze servicii insemnate.

Apollo se pòte cufundá liniştit in undele Oceanului, căci raşul fulgerului, sclavul nostru modern, ne preface nóptea intunecată in di luminósă.

Cu tóte că cu iuţèla vèntului îşi indeplinia Mercur, nunţul aripat al Deilor, misiunile sale, totuş il intrece sclavul nostru servil, căci acesta grăbeşce cu iuţèla fulgerului dela emisferă la emisferă. Şi cât de fidel ne aduce el or-ce solie! Nici un sunet şi nici un cuvènt nu se perde.

Grozav sună in fãuria lui Vulcan când lucră şi când pregătiá arme şi vase artificiale. Astăzi şi acéstă lucrare ni-o indeplineşce sclavul susnumit. In linişte descompune metale nobile şi nenobile; impreună atomi cu atomi şi pregăteşce lucrurile cele mai strălucite. Şi cine e acel sclav atât de folositor? Acela e — electricitatea, care jòcă ađi in vieţa practică un rol destul de insemnat.

Sub *electricitate* înţelegem cauza necunoscută a unei mulţimi de fenomene, cari atèrnă dela o stare

* Cu ajutorul mai multor autori străini.

individuală şi spontanee a corpurilor. In acéstă stare pot fi aduse tóte corpurile prin frecare seu alte operaţiuni mecanice, prin diferite procese fizice, chemice şi chiar şi fiziologice. Corpurile, ce au primit acéstă stare electrică, se numesc *electrice* şi au proprietatea de a atrage bucăţele de hãrtie, bombiţe de soc şi alte corpurele uşore, şi érá-şi de a le respinge. Chiar şi anticitatea a cunoscut acéstă proprietate; — Thales din Milet nãsc. 640, mort 568 an. Chr. — dară numai la chichlibar, dela care ş-a şi primit numirea, căci greceşce acest mineral se numeşce *ελεκτρον*. Ca intemeitor al şciinţei electrice trebem să recunòşcem pe medicul englez William Gilbert — nãscut 1540 in Colschester, mort 1603, — care constată, că afară de chichlibar — succin — încă o mare mulţime de corpuri pot cãpètà prin frecare etc. acéstă proprietate de a atrage şi respinge corpurele uşore. Dupá Gilbert a promovat şciinţã electricităţii primarul din Magdeburg Otto Guericke — nãsc. 1602 Magdeburg, mort 1686 in Hamburg, — care dupá absolvarea drepturilor se dedică studiului matematicii şi mecanicii şi se ocupá mult şi cu succes cu experimente fizicale. El constată pentru primadatã următorele fenomene electrice: respingerea electrică, conducerea ei prin un fir de atã şi lumina electrică şi s'ar putè dice că el a construit prima maşină electrică, fireşce fòrte primitivă: constătãtore din un glob de puciosă provèdut cu o osie şi cu un mãner. Pe acest glob punèndu-l in mişcare il frecá cu mâna şi astfel producèndu-se in el electricitate, putea atrage corpurele şi putea produce schinteele electrice. Aceste acţiuni şi fenomene electrice le atribue renumitul fizic american Benjamin Franklin unui fluid electric deosebit numit *electricon*. Acest fluid se consideră ca o materie fină imponderabilă şi elastică a cărei pãrticele se resping intre sine, pãnã când pãrticele ponderabile ale corpurilor, in cari se află acest corp, se atrag. Conform hipotesei acesteia, corpurile sînt atunci neelectrice, când conţin din acest fluid o cantitate corespundètore masei şi naturei lor; in cas inse când prevalează fluidul, corpul e pozitiv electric şi viceversă. Cu tóte că cu acéstă hipotesă francliniană seu unitară se pot esplicá multe fenomene electrice. totuş, pãrţile ei umbróse au adus pe Symmer — 1759 — acolo, că stãtori o a doua teorie, numitã *dualistã*, admitènd in tot timpul, in tóte corpurile esistinţa a doue fluide contrare — unul pozitiv şi altul negativ — numite *electrică*, cari fluide in corpurile in stare neelectrică se neutralisézã.

Afară de aceste doue hipoteze mai esistă şi altele, căci unii fizici mai noi susţin, că electricitatea pozitivă şi negativă se naşce prin cantitatea mai mare seu mai mică decát in stare normală a eterului, care se acumulează pe acele corpuri, ce se arată a fi electrice.

Alţii inse, precum Hankel — 1856, — priveşce electricitatea de undulaţiuni ale eterului şi acéstă e pozitivă seu negativă dupá direcţiunea in care se mişcã undulaţiunile.

Care din aceste ar fi adevèratã, cu acéstã ocaşiune puţin ne atinge, destul atãta că prin studiile făcute asupra electricităţii nu numai şciinţele au câştigat mult, ci şi in economia vieţii s'a făcut din multe puncte de vedere modificaţiuni admirabile, pe cari in cele următore le voi espune in scurt.

De mare insemnătate este aplicarea electricităţii la transmisiunea de puteri; dar e de insemnat că aci stã in legătură cu magnetismul. Cu putere neimpedecaverã invèrte apa róte puternice şi turbine; aceste pun in mişcare maşinele electrice prin cari puterea apei se preface in electricitate. Pentru de a

o conduce mai departe nu mai avem trebuință de canaluri scumpe, — o simplă sirmă e destul de ușoară să se transpună puterea apei până la locul unde avem trebuință de ea și unde poate pune în mișcare mașinile unei fabrici întregi. Aplicarea practică a transmisiunii de puteri electrice este esențialmente de două feluri: pentru depărtări mari și pentru distanțe mai mici.

De aplicarea electricității în cazul prim se ține și telegraful, care s'a inventat din nisuița oamenilor de a-și comunica știrile cele mai importante la distanții foarte mari și într'un timp foarte scurt. Telegraful de almintenea a existat de-odată cu omenirea. Cel dintâiu telegraf a fost cel acustic sau verbal, în urma căruia firește în distanțe mici oamenii se puteau înțelege între sine prin strigăte. Inse sunetul se răspândește numai încet abia cu o celeritate de 340 m. la secundă și pe lângă aceea slăbește în raport invers cu depărtarea: de aceea în locul telegrafului acustic, care eră restrins numai la distanțe neînsemnate, au trebuit să se caute alte mijloace pentru telegrafare.

Un atare mijloc ne oferi lumina, care dădu naștere la telegraful optic. Acesta fără îndoială întrece cu mult pe cel dintâiu, din cauză că lumina se propagă cu mult mai repede (42.000 de miluri la secundă) și afară de aceea ne oferă și alte favoruri. Așa d. e. lăsându-o să treacă prin sticlă colorită ne dă așa numitele *signale optice*, precum se întrebunțază și la căile ferate. Se povestește că prin mijlocirea acestui fel de telegraf — adică prin semne puse din distanțe în distanțe — s'au știut căderea Troiei în Samos încă în aceea zi.

Dară și acest fel de telegraf are multe inconveniente, fiind restrins numai la lumină. Tote aceste telegrafe înse sunt întrecute prin telegraful electric, a cărui construcție este un produs al secolului prezent. De altmintearea încă înainte de a se descoperi curentul galvanic, s'au făcut încercări de a folosi electricitatea la telegrafare și cu deosebire după ce s'a constatat, că celeritatea cu care se propagă electricitate, este enormă, (după Wheastone 62,000 miluri) Tote aceste încercări înse nu au avut nici un rezultat, din cauză că mașina electrică, cu care se producea electricitatea e neconstantă, fiind atârnată de la starea hidroscoptică, adică de la umezela ce se află în aer și a. Îndată ce s'a descoperit curentul galvanic și columna lui Volta s'au făcut încercări mai cu succes. Adevărată însemnătate practică au câștigat aceste încercări numai cu descoperirea electro-magnetismului. Cele dintâiu construcții au fost firește foarte primitive, dară cu timpul s'au perfecționat și astăzi există mai multe sisteme, precum: telegraful cu ace, telegraful cu indice, telegraful lui Morse, alui Brequet etc. Mai usitat este a lui Morse, care se consideră de părintele telegrafului. El, un fizic englez, a fost un om mai mult practic decât învățat, din care cauză mulți, și cu deosebire Germanii îi detrag paternitatea telegrafului.

Cu toate că transmisiunea în depărtări mari e de cea mai mare însemnătate și folos, totuși și aplicarea transmisiunii de puteri electrice în distanțe mai mici a aflat o însemnătate valorabilă cu deosebire în industrie. Așa se pun în mișcare cu mașini electrice o mulțime de mașini de cusut din etagiul cel mai deasupra al etajului »A la belle Jardiniere« din Paris, unde motorul e staționat în provincie. Afară de aceea se aplică transmisiunea electricității la elevatorul electric, ce se întrebunțază la suirea personalelor în diferitele etagiuri ale otelurilor și localităților industriale mari. Primul a fost construit în Berlin de Siemen și Halske.

Nu mai neînsemnat servit ne fac clopoțelii electrice, ce se aplică cu deosebire la telegrafe și căi ferate, ca aparate speciale de semnale în cas de pericol etc. În lipsa de atari semnale, comunicațiunea cu calea ferată ar fi aproape imposibilă. Dar acești clopoțelii electrice se întrebunțază și în alte locuri pentru de a da semnale de alarm.

Una dintre cele mai însemnate aplicări ale electricității este la luminarea saletor mari, prin așa numitele lampe electrice, cari după modul cum se produce lumina electrică se pot divide în 2 grupe: în regulatori și în lampe de incandescență.

Regulatorii au fost descoperiți de englezul Humphrey Davi, dar aceștia numai mai târziu, după ce la a. 1848 prin francesul Foucault și mecanicii Dubosey și Serrin, fură ameliorați, începură a avea o aplicare estinsă. Cele mai practice lampe construite după principiul regulatorilor sunt cele diferențiale alui Siemen și Halske, a căror aplicare în urma acțiunii exacte este foarte estinsă, și dela inventarea lor datază avântul eminent al iluminării electrice.

(Încheierea va urma.)

Elie Cristea.

Poesii populare.

— Din comitatul Solnoc-Doboca. —

Îne-ș teme nevêsta,
Facă-ș gard în giur de ea,
Tot cu pari
De stejari,
Cu grădele de nuié
Dar cine vré tot o ie.

Frunză verde de trifoi,
Când treci bade pe la noi,
Nu te uită oblu 'n curte,
C'am dușmane foarte multe,
Ci te uită peste sat,
C'or gândi că te-am lăsat,
Séu te uită la pământ,
C'or gândi că te-am uit.

Foie verde tulipan,
Am un bădișor muntean,
Cu pena de magheran,
Vântul pena o bătea,
Ochii și gura-i ridea.

Frunză verde rusmalin,
Reu i stă june bătrân;
Maieran crescut în erbă,
Reu i stă june, cu barbă.

Înima mea când s'aprinde,
Șapte sate nu mi-o stînge,
Numai mândra cu gura,
Și țiganul cu dibla.

Drage mi-s fetele dragi,
Véra când culeg la fragi,
Unde-s multe și mărunte,
Și nu-ncap să se sărute.

Culese de:

Laura Veturia Mureșan*.

* La culegerea poeziilor populare publicate până acuma de mine, m'au ajutat dnele Maria Danciu, Teodosia Toma, dșora Florea Ilieș și dnii Ioan Diugan, Teodor Bota, Simeon Pop, Androne Petri, Vas. Rebrean, Laur. Micheș.

Amintiri glumețe din teatru.

XXVI.

O fiică — sócră!

Se jucă nu de mult într'un teatru important, o dramă, în care rolul tatălui eră ținut de un actor ce n'avea mai mult de 22—24 ani, er cel al fiicei de o actriță ce intrecia peste 50 de roze la cosița ei.

În al treilea act, fiica vine să se arunce în brațele tatălui seu, după o lungă revedere; acesta, cu tot aparatul teatral cu care eră deghizat, și cu totă îngroșarea de voce posibilă, — după ce o strinse la piept, îi dise:

— O scumpa mea fiică! o mica mea copilă!

Un spectator din stal, se vede că eră nemulțumit cu textul autorului, căci cu un glas destul de audțit, intrerupsese dialogul călduros, adresându-se cătră tatăl din dramă, cu următoarele cuvinte:

— Ți-i, domnule, mai bine: O scumpa mea sócră! séu: O nesuferita mea sócră! — așa tot Ț-a mai conveni! — dar *fiică?* ... fugi încolo.

Vai de biéta piesă și de actori, cum au mai mers până la sfârșit după o așa improvizare neprevădută!

XXVII.

!!!

Dl **, director de teatru într'o provincie din Moldova, me rugă foarte mult să-i transcriu *ortograficește* o piesă, de compoziție proprie a sa, și să i-o și îndreptez, pe unde ar fi *de nevoie*.

Nevoia se simția amarnic cam la fiice rënd al piesei, dar ținând sémă de amorul propriu al autorului, nu-i făceam observațiuni decât unde și unde.

Ajuns la niște versuri foarte șchiópe, — i arătai că în cele doué ce urméză:

Acum sântem logodiți,
Să trăim fericiți....

lipseșce dela ultimul vers o silabă și c'ar fi bine să umplem aceea lipsă.

Dl ** se redică deasupra mesei, — se uită lung și serios la cele doué versuri din urmă, ș-apoi c'un ton convins, îmi dise:

— Ai dreptate! vëd bine că versul acela e mai scurt...

— Da, mai trebuie o silabă! Să punem o prepoziție séu...

— A nu! nu-i de nevoie!...

Cu aceste cuvinte, îmi luă péna din mână, și scrise la finea cuvântului *fericiți*, trei mari puncte de exclamație.

— Étă, — apoi adăugă dl director! citeșce acum versurile, ș-or să fie tot una de lungi...

Cetii dar, și vëđui...

Acum sântem logodiți,
Să trăim fericiți!!!

Intr'adevër, versurile acum erau tot una de lungi, și nu mai aveam ce replică directorului!

XXVIII.

Un compătimitor.

Acum vr'o 15 ani în urmă trupa dnei Tardiny dădea represintații în Botoșani. Rolurile de intrigant

în drame, erau ținute în totdeuna de un vechiu actor Stavru Sakelary.

Intr'una din piesele ce se represintau atunci, se află o scenă în care, intrigantul voiă să forțeze prin sete, pe victima sa, a-i desvêli un secret; și ca mijlocul acesta să fie mai puternic, arătă inelatului un vas plin de apă, și-i dăcea:

— Nu vrei să respunđi la întrebarea mea, — ei bine! vei muri de sete, cu tóte că apa e așa de aprópe de tine!

Un spectator din parter, se emoționă foarte mult de astă privelișce, — ba încă se infuriă într'atât, încât scóse un galoș din picióre, îl redică în sus, și răcni de-odată cât ce putú:

— Hei! n'auđi tu!... dá apă omului de bëut, ori îți arunc galoșul ista în cap!...

Bietul Sakelary, la o așa de bruscă amenințare, se vëđu nevoit a-și adăpă victima.

XXIX.

Un cuplet la »Nóptea Furtunósă.«

Căutând din curiositate prin repertoriul unui prieten — artist dramatic — vëđui între alte piese și »Nóptea Furtunósă« de I. L. Caragiali, în manuscris; fiind c'o cunoșceam de mult, vrui s'o dau de-o parte, și o returnai pe mesă, cu titlul în jos. Niște versuri la finele caetului îmi atrase privirea; me uită mai bine și vëđui un cuplet în tótă forma pus la replica lui Jupân Dumitrache, și care se esprimă astfel:

Étă nóptea furtunósă
De acuma a trecut
Toți cu fruntea dar voiósă
Să mergem la pitrecut!
Nu ne pasă de 'ntémpare,
Că eu am pe Chiriac
Care la orice poznă mare
Șcie a-i veni de hac!

Toți.

Nu ne pasă de 'ntémpare
Să trăiécă Chiriac!
Care la ori ce poznă mare
Șcie a-i veni de hac!

Décă dl Caragiali n'a avut inspirația de a adăugă din capul locului un asemenea cuplet la piesa sa — să nu piérdă ocașia cel puțin de-acum înainte, pentru vr'o ediție viitoare.

XXX.

Un entusiast al școléi noué.

Jucasem acum câteva săptămâni la Bacău, clasică piesă »Moștenitorul Universal«, de Regnard. După actul al treilea, se presintă în cabină la mine, tocmai pe când îmi lapédam costumul de *vëduvá* cu care fusesem travestit în acel act, un domn, advocat distins, cu care făcusem de curënd cunoșcință.

După ce me complimentă asupra jocului (cel puțin ca de obicei între prieteni), începú a vorbi și despre piesă:

— Intr'adevër! e nostimă de tot! așa piese îți mai dau drumul inimei să riđi puțin! — Cu tóte astea e cam decoltată... Se vede bine, că autorul ei s'a molipsit de esemplele lui Zola!

— Se póte! — respunsei eu; — numai, mi-se pare, că din nenorocire, Regnard a murit aprópe numai cu vr'o 200 de ani, înainte de ce a început a-și scrie romanele sale, autorul »Nanalei«, »Germinalului«, etc. ...

Se vede că distinsului avocat nu i-a plăcut de loc această descoperire, căci n'a mai dat ochi cu mine până la plecarea mea din acel oraș.

N. A. Bogdan.

Din viața de București.

(Cei mai fericiți — Cum petrecem. — Ce iese la ivelă cu prijeul esamenelor. — Invățământul omucid. — Răsboiu programelor.)

Fără 'ndoielă, cei mai fericiți în timpul de față sunt acei cari pot dice ca măestrul cântător din Depărați:

Locuința mea de veră
E la țără;

și cari, drept totă ambițiunea în fața zădărniceii lucrurilor lumești, preferă, tot ca el, să moră

Ca un fluture pe floare,
Beat de sôre,
De profum și de amor.

Și toți am voi să putem dice asemenea, căci nici într'un timp nu pricepem mai bine tot adevărul poeziei traiului tihnit de țără, decât pe o căldură de aprôpe 40 de grade ce te apasă la oraș ca o atmosferă de plumb topit și te face să dorești

. . . . valed verde
Unde pierde
Omul negrele gândiri . . .

Și pentru că nu toți putem nici a repetă cu poetul, nici a ne lăudă cu îndrăgostiții sôrtei că locuința noastră de veră e la țără, ne silim să gustăm și noi pe apucate din fructul oprit luptătorilor pentru existență, și astfel umplem în zilele de serbători acele stațiuni de drum de fier unde-ți poți pierde câteva ceasuri negrele gândiri și uită de infamia

Și sclavia
Auritelor zidiri.

Astfel, dela Cămpina pân' la Predeal și Brașov, Comona, Giurgiu. Slănicul și Cămpul-lung, sunt năvălitate în acele zile — mulțămită trenurilor de plăcere — de stoluri de călători cari, mai avidi decât stolurile de locuste, prin schimbarea aerului, prin plăcerea și obosela călătoriei, ar deveni o adevărată primejdie pentru articolele de hrană ale localnicilor, decât birtașii — ce mulțămesc cerului pentru așa invasiuni pe cari le doresc cât mai des — n'ar fi prevedători.

Cei mai puțin iubitori de o călătorie mai matinală și mai îndepărtată, fac ca diferitele societăți ale diferitelor corporațiuni din capitală, cari se duc să petrecă în marginea orașului, la Bordeiu, la Herăstreu, ori la Tei; pe șoseua Filantropia ori pe șoseua Basarab; ăr că mai mult iubitori de sucul pe care Gambrinus îl patronază, fac ca societatea germană »Eintracht«, care duminecă s'a instalat la grădina Opler.

Promisiunile afișului făceau cu totul de neluat în sémă tacsă de 50 bani a intrării, care d'altfel ără pe d'asupra ca fuiorul popei; acesta n'a împedecat lumea d'a alergă mai numerosă și mai amestecată decât ori-când, și nici a imboldit societatea să procure vr'un divertisment deosebit publicului; mai mult decât tuturor, acesta a prins bine întreprindătorului care a imbuzunărit un bun venit.

Sera, după o scurtă represintațiune în sala de teatru a coloseului, din care nici actorii nici spectatorii nu prea puteau înțelege mult, — și unii și alții fiind obosiți »de munca zilei«, — a urmat danțul,

cu care prilej s'a putut stabili ale cărui picioare erau încă țepene, și negreșit pré puține trebuie să fi fost cari să nu fi slăbit.

Tot așa, și mai reu încă — trebuie s'o recunoșcem — a slăbit la noi invățământul, lucru care din an în an pare a eșila ivelă cu ocazia esamenelor, în ciuda tuturor măsurilor ce se propun — dar nu se adopteză nici odată — în favoarea ei. Școlarii nu mai invetă nimic, ceea ce, decât dovedește că dascălii nu-și prea fac datoria, mai dovedește și aceea că programele sunt prea încărcate. Și nu e de nădăduit vr'o ușurare cândva! Fiecare dascăl dă o importantă predominantă materiei ce profesază și ține cu dinții la întocmirea programelor spre a nu se omite; luați-le numai în mână și ve va sări în ochi netrebnicia multor din aceste materii. Și ce e reu imens, nereparabil, niște așa de nesocotit întocmite programe pricinuiesc fragedelor generațiuni ce cresc gârbovindu-se sub sdrobotorea greutate a netrebniciei lor! Misiunea școlei nu este d'a invetă tot, ci de a 'ndrumă spre tot, d'a arată calea pe care cineva trebuie s'o urmeze ca să ajungă la scopul spre care țintesc. *Non multas, sed multum* . . .

Altmintrelea, și anume așa cum se urmază astăzi, invetământul va merita cu drept cuvânt calificativul de omucid, pe care de Laprade i l'a dat acum douzeci de ani, când a publicat asupra acestei cestiuni cartea sa: »Educațiunea omucidă«, ce-a avut un mare răsnet.

Cifrele fiind mai convingătoare, ătă câteva aduse de doctorul Lagneau în memoriul seu asupra »covârșirii intelectuale și a sedentarității în școle«, citit acum doi ani Academiei de medicină din Paris:

»După documentele culese în Danemarca, asupra a 28,114 școlari de ambescese: în Svedia, asupra a 11,000 școlari; în Prusia, asupra a 14,245 tineri cari s'au prezentat la voluntariat; în Franța, asupra tinerilor admiși în școla dela Saint-Cyr, dela 1874 până la 1876, rezultă că din 100 de școlari, se găsesc dela 29 până la 56 atinși de miopie, de dureri de cap, de dese sângerări din nas, de anemie, de scrofule, de deviațiuni ale colonei vertebrale, de diferite maladii cronice. Proporțiunea lor mijlocie, dela 37 în clasele interioare, se redică la 58 în clasele superioare. Tinerii voluntari, în vederea nesuficienței dezvoltării lor fizice, sunt amanați séu scutiți într'o proporție aprôpe indoită decât aceea a celorlalți recruți în raport de 80 la 45 la sută.«

Spațiul nu ne permite să reproducem în întregul ei amănunțită dare de sémă pe care doctorul Decaisne a făcut-o asupra »prea multei încercări a școlariilor« și a lucrărilor relative. Trecând peste descrierea rezelor ce bântuește pe elevi și peste celelalte cauze pricinuitoare, vom insistă numai asupra alcătuirii programelor.

E adevărat — cum observă doctorul Gréard — că o societate nu se susține și nu se înalță decât prin diversitatea elevilor pe cari i produce, dar nu încărcând astfel peste măsură inteligențele se formază națiunile cele mari.

Sunt doue mii de ani de când Seneca a judecat un asemenea regim: »Cum nu este pământ oricât de rodnic care să nu sărăcescă, decât se cere neincetat fecundității sale recolte noi, nu este spirrit ori-cât de ardețor ale cărui puteri o muncă necontentită să nu sfârșescă a le sdrobi. Lucrul fără măsură aduce îndată în inteligențele ce-i sunt supuse, o stare de enervare și de lăngețelă.«

Doctorul Després a ținut cam acelaș limbajiu

in iulie 1886, la consiliul municipal al Parisului, intr-o interesantă discuțiune asupra igienei copiilor din școlile primare: »Cultura intelectuală, ca și cultura plantelor, ca și agricultura, care măsură, temperamente și respectul timpului, și n'ați învățat nimica nou pe cei cari cunosc cultura trufandalelor, amintindu-le că plantele ce rodesc nainte de timp sunt niște plante caduce, bolnăviciose, ce nu resistă la doue ierni. Tot astfel e și cu hrana intelectuală la copiii pe cari ii facem să producă din vreme. Această suprincărcare are doue inconveniente, după firi. La copil care asimilează, corpul se resimte, dezvoltarea fizică se oprește, trupul e palid, slab, fără putere.

Numerose maladii ale copilăriei au fost atribuite muncii de studiu, cu corpul indoit pe măsură, seu mai mult lucrului de seară. Chiar doctorul Decaisne, care găsește aci puțină exagerațiune recunoșce totuș că decă un studiu de un ceas, o lecție de o jumătate de ceas cu intervale nu sunt vătămătoare, lecțiile ingramădite unele peste altele sunt, chiar la adolescenți, o cauză comună a frigurilor tifoide, adevărata bolă a prea multei încărcări. Decă dar cu metodele și programele actuale, este neevitabil ca copiii, ori-care ar fi ușurința lor, să fie încărcăți cu teme de lucrat acasă, trebuie să lovim in programe.

»Acest reurediu — repetăm pentru noi ceea ce s'a ținut pentru Franța — prin prefacerea programelor, s'a cercat de mai multe ori de un număr insemnat de ani, fără mare folos pentru fiecare generațiune școlară, care vede modificându-se neincetat materialele învățământului in timpul duratei studiilor. E adevărat, cum a ținut doctorul Riant, că aceea ce se șterge astăzi, se va adăuga mâine, in urma unui raport nu mai puțin convins și convingător. Tote aceste obolesc pe profesori și pe elevi și aceste reforme ce se decorază cu numele de progres nu realizază decât tropăitul in loc.

»... Dosa de muncă impusă și precipitațiunea ce se aduce in studii sunt astfel, încât ai cercă in zădar să supui un om format la asemenea muncă. Decă ar trebui s'o indure in acelaș mediu și in aceleși condițiuni materiale in cari sunt puși elevii, el n'ar resistă.»

Pentru a se atenua urmările vătămătoare ale covârșirii intelectuale și a sedentarității școlare, doctorul Lagneau, pe lângă reducerea orelor de clasă, crede cu atât mai mult de trebuință a se reduce orele de studii, lecțiile și temele de lucrat acasă. Munca intelectuală zilnică nu trebuie să trecă peste șase seu opt ore, după vârstele dela doisprezece la douăzeci de ani. Trebuie asemenea să se reducă programele de examen a căror amplitudine enciclopedică sdrobește printr'o încărcare peste măsură inteligența fără ca s'o impresioneze intr'un chip durabil. O notare zilnică, mai puține teme, examene parțiale succesive, lunare, săptămânale, ar garantă mult mai bine despre regularitatea lucrului și ar asigura mult mai bine cunoștințele învățate decât aceste examene enciclopedice, cari, la anumite momente, cer dela tineri o incordare intelectuală atât de păgubitoare sănătății lor.

Spunem aceste observațiuni la judecata celor in drept, cari, in doue luni de vacanță, vor ave desul timp spre a le rumegă in tihnă, asigurându-i că prin această vor fi cu mult mai folositori și vor merita mai mult recunoștința generațiunilor viitoare, decât prin metodele îndărătnice ori de dulce farniente ce profesază astăzi in învățământ.

A. C. Șor.

Micul rege spaniol pe tron.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

Spania e țera țeremoniilor. Ceea ce se face acolo in asta privință, nu se mai întâmplă nicăiri. Ilustrațiunea din nr. acesta infățișează un asemenea act curios.

Cetitorii noștri știu, că 'n primăvera acesta s'a ținut la Barcelona o expoziție. Acesta s'a deschis de însuș regele. Dar fiind că acela nu-i decât de doi ani, l'au așezat frumos in scaunul de tron, i-au pus in cap un clăbăț. La picioare i ședeau surioarele, micelle infante. De-a dreapta majestății sale mici doica sa, ér de-a stânga mama. Giur impregiur prinți, archiduci, princese, in ordinea dictată de legile țeremoniei.

Èr primarul Barcelonei, in deplină gală, citește in numele orașului, cu totă serioșitatea, rugarea aceleuia ca Maj. Sa să binevoiescă a deschide expoziția.

Și nimene nu suride.

I. H.

Bonbone.

Nenorocirile literaților.

Doi ómeni de litere călătoresc impreună.

— Ce lipsă de noroc am, amice. Inchipuește-ți că diarul in care sunt laudat intr'una n'are nici un abonat!

— Eu sunt și mai deplâns, raspunde celalalt. Fă-ți ideie că doue diare, in care sunt criticat și calomiat, in fiecare di, au cel mai mare număr de abonați.

*

Intre un călător și un chelner.

Un călător, in momentul d'a părăsi otelul, își verifică socotéla.

— Ai pus și serviciul? întrebă el pe chelner.

— Nu, domnule, acesta este lăsat la generositatea călătorului.

— Dar decă nu sunt generos?

— Atunci, dle, serviciul este 2 franci pe di, ceea ce pentru trei zile fac 6 fr.

— Ei bine! imi place mai bine să fiu generos; écă 1 franc!

*

O femeie găsește in totdeuna că este ridicolă iubirea sinceră a unui bărbat... pentru o altă femeie.

— In schimbul micelor servicii făcute, ómenii interesați cer mult; ómenii delicați, doresc mult!

*

Nașcerea Venerei din undă este un simbol profund; trebuie ca frumusețea cea mai complectă să aibă și un grăunte de sare in spirit și furtuni in inimă.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șcri literare. Dl. N. Gabrielescu, arhitect in România, a scris un interesant studiu archeologic: »Ruina Sănnicoră din Curtea de Argeș.« — *Alfons Daudet și Charles Gounod*, invitații reginei României, din cauza doliului in anul acesta nu vor merge la Sinaia.

Statua lui Miron Costin. Din o dare de sémă a dlui V. A. Ureche aflăm, că fondul statuei lui Miron Costin constă la finea lui iunie din 15,500 lei depuși la bancă. Din acești bani sunt a se mai plăti 10,000 lei in aur sculptorului la Paris și restul va

servi la soclu și transportul statuei, împreună cu sumele ce sunt subscrise și cari nu s'au primit încă, în valoare de peste 30,000 lei. Este probabil, că, grație serbărilor din Iași, nu mai lipsesc decât vr'o 2000 lei, cari asemenea se speră cu siguranță, că se vor încasa după listele ce sunt încă răspândite în țară. Astfel, fără nici o subvențiune dela bugetul ministerului instr. publice, pentru prima oră se va fi redicat, în Spet. în Iași un monument de peste 30,000 franci!

Statua lui Asachi, făcută de sculptorul Georgescu, este gata în București. După ce se va regulă locul unde se va așeza, se va transporta la Iași; acolo încă înainte cu șese ani s'a înființat un comitet, în frunte cu mitropolitul Moldovei Iosif Nănescu, pentru redicarea monumentului, dar banii trebuincioși nici acum nu s'au adunat încă.

Poesie populară. A apărut la Cernăuți următoarea carte: »Colinde, cântece de stea și urări la nunți«, din popor luate și poporului date de dr. Ion al lui G. Sbiera, profesor la universitatea din Cernăuți și membru al Academiei române din București.

Istoria bisericăscă. A apărut la București într'un splendid volum »Istoria mitropoliei Moldovei« cu o mulțime de acte privitoare la istoria lui 1821; autorul este dl Const. Erbicenu, cel mai neobosit eercetător al vechielor noastre documente.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Concertul din Alba-Iulia, pe care-l anunțarăm în nr. 27 al foii noastre și care s'a ținut la 3/15 iulie, a reușit foarte bine. Teologii din Sibiiu, cari l'au aranjat, a făcut publicului adunat o seră plăcută. Piesele din program s'au executat precis și publicul a ramas prę mulțumit. În piesa »Un tutor« inșe domnișorele diletante au ținut mai bine rolurile lor, de aceea merită să le însemnăm aici numele: dșorele Elena Prodan, Victoria Roșca și Iosefina Marciac. După concert și teatru urmă jocul, la care luară parte vr'o 40 de părechi, de și unele familii din partea locului lipsiră. Dintre dame ni se însemnă domnele: Aurelia Velican, Elena Tordășan, Ana Pațiu, Catarina Popp, Emilia Muntean n. Pipoș, O. Marciac, Sofia Barbu, A. Bota. Cadar, Muntean din Ghirbeu, Roșca și dșorele: M. Velican, Claudia Pop (costum.) Iosefina Marciac (costum.) M. Cașolțian din Lancrem (costum.) Elena Prodan, Victoria Roșca, (costum.) E. Cirlea, M. Șerban (costum.) surorile Berghian (costum.) Antonia Marciac (costum.) și Eufemia Pipoș.

Teatru românesc la Mehadia. Reuniunea de cântări din Oravița va represita la 1 august în salonul de cură din băile erculeane opereta »Nașa Trina«, care a fost atât de bine primită la Oravița și al cărei text s'a scris de dl dr. G. Vuia, medic la Mehadia. Er melodile s'au compus din diverse piese străine. La Băile herculane viața e foarte veselă; tocmai primim înștiințarea că s'a ținut și al treile concert, acesta în favorul inundațiilor din Ungaria. La acest concert tot dl Papisovici a elecristat publicul cu admirabilul seu areuș, dimpreună cu alte doue domnișore române, dșora Bilcescu și vëra ei dșora Ana Popovici, ambele cu pian.

Gimnasticii Moceanu, Velescu și Iulian vor face cu trupele lor o excursiune artistică în totă România, dând reprezintații de gimnastică, danțuri, asalturi cu floreta și cu sabia, comedii teatrale etc. Cu această ocaziune dënșii vor culege jocurile naționale românești spre a le produce la esposiția din Paris în anul viitor. Din Paris trupa va porni spre America.

CE E NOU?

Șciri personale. Dl Nicolae Marian subjude la judecătoria din Szegzárd a fost numit jude la tribunalul din Szabadka. — Dl Apostol Margarit, cunoscutul Român macedonen, a fost decorat de Sultanul Abdul-Hamid cu »Medjidië«, clasa III, er fiul dsale a fost decorat cu »Medjidië«, clasa a IV-a; acesta decorare a produs în lumea gręcă din Constantinopole și în lumea grecomană din Macedonia un sgomot nu tocmai plăcut.

Hymen. Dl dr. Iuliu Olariu, medic cercual în Brebuț, la 15 iulie s'a cununat în Oravița cu dșora Elena Popasu, fiica fostului negustor din Brașov I. Popasu.

Asociațiunea transilvană. Presidiul anunță, că direcțiunea căilor ferate și 'n anul acesta a acordat bilete cu prețul scădut acelora cari doresc a luă parte la adunarea din Abrud a Asociațiunii transilvane. Legitimațiunile pentru asemenea bilete se capetă la direcțiunile despărțemintelor.

O fundațiune nouă. Dl George Vlassa, cooperator c. r. castrens și protopop gr. c. în archidieceasa Blaș, a făcut pe sēma școlei populare gr. c. române din comuna sa natală Ciud, în comitatul Turdariaș, o fundațiune permanentă, dăruind spre acest scop patru acții originale de ale institutului de credit și economii »Arieșana« din Turda, în administrarea mitropolitului și al consistorului archidieceșan din Blaș. Interesele fundațiunii se vor întrebuiță spre augmentarea salarului irvătătoresc și spre prevederea cu cărți, recvisite școlare și alte trebuințe ale tinerimei școlare.

Petreceri de vëra. În Domnin, comună în Selagiu, cu ocaziunea adunării generale a despărțemintului XI al Asociațiunii transilvane și a Reuniunii femeilor române selăgene, la 6 august st. n., se va ține un concert și petrecere de vëra, în favorul Reuniunii femeilor române din Selagiu. Comitetul aranjator: Demetriu Sucișu presiedinte, Georgiu Popu secretar, V. Gavriș și I. Marcu controlori, Gavril Trifu cassar, Ambrosie Boithor, Vasiliu Butean, Emil Bran, Laurențiu Bran, Gavril Berinde, Antoniu Cige, Demetriu Ciencu, Ioan Gețe, Alesandru Gețe, Vasiliu Gyurko, Emil Lemeny, Ioan Lengyel, Sigismund Lengyel, Simeon Meciu, Alesandru Micu, Augustin Paul, Mihaiu Popu de Bășești, Mihaiu Popu de Orța, Ludovic Popu, Ioan Siavaniu, Aureliu Siimon, Iuliu Sabou, Stefan Sabou, Nicolau Tincu, Vasiliu Vaida, Petru Vaida. — »Junimea«, societate academică din Cernăuți, va arangiă în vëra acesta serate cu dans în Solca, Cămpulung și Sucēva.

Stipendii. Comisiunea administratōre a fondurilor școlare centrale districtuale din Năsēud, (președinte Ion Ciocan, secretar Ioachim Mureșan,) publică concurs pentru stipendiile și ajutōrele sale pe anul școlar viitor, pentru tinerii cari studieză la vr'o facultate innaltă, la academie, la preparandie, la școla de cadeți etc. ori vreu să nvețe ceva maestrie. Terminal concursului e 10 august.

Adunări invëtătoreșol. Reuniunea invëtătorilor români gr. or. din districtul Sighișōra va ține adunarea sa generală la 5, 6 și 7 august st. n. în biserică română ortodocsă din Blășel, lângă Mediaș. Cu asta ocaziune, afară de agendele oficiale, se vor ține și prelegeri și anume: Ioan Muntean despre »Folosul bunei educațiuni«, Filon Necșa despre tema »Cum trebuie un agronom bun să-și cultive pământul«, Ioan Oprea »Despre cultivarea stupilor«: er invëtătorii Demetriu Stuchirean, Nicolae Muntean și Ioan Flōrea vor studia tema recomandată de consistorul archidieceșan din Sibiiu. — Reuniunea invëtătorilor români gr. or. din districtul Deva va ține adu-

narea sa generală în Hațeg la 19, 20 și 21 august n. Cu privilegiul acesta învățătorii Nicolae Iuga, Ioan Branga, N. Luculeț, Iacob German vor ține prelegeri teoretice; președintele reuniunii e protopresbiterul Ioan Papiu din Deva, secretar dl George Gila.

Monumentul din Calafat. Pe locul unde în anul 1877 se află bateria Carol I-ii se găsește astăzi un monument mareț, în a cărui piatră fundamentală, — pusă acum doi ani de regele și regina, — prelungă hrizov, s'a mai depus decorațiunile, medaliile și monedele României. Monumentul se compune dintr'un pedestal și o piramidă, cioplite frumos din două blocuri de piatră, și are o înălțime de 7 m. 60 cent., ăr ornamentele sânt de metal bronzat, infățișând: Aquila română așezată pe un glob pe vârful piramidei, ținând crucea în cioc și având aripile deschise pentru sbor spre Vidin. Doue corône și doue table cu iuscripții sânt așezate pe cele patru fețe ale pedestalului. Inscripțiunea de pe tabla principală este următoarea: »Deschisu-s'a focul asupra cetății Vidinului de bateria Carol I., trei obusuri turcești spărgându-se în apropierea domnului României Carol, I.; « ăr pe partea adversă a monumentului tabla pörtă inscripțiunea: »În amintirea bombardării Vidinului în 17 maiu 1877.«

Oglinda lumel. *Br. Kuhn*, fostul ministru de război al Austro-Ungariei, și 'n urmă general de artilerie a fost dispensat dela comanda corpului de armată și pus în disponibilitate. Acesta dispensează a produs mare senzație, de ôră-ce n'a urmat la cererea proprie. — *Impăratul Germaniei* nu s'a întors așa curând la Berlin, după cum se credea; întorcându-se din Petersburg, va vizită Stockholm și Copenhaga și numai în primele zile ale lui august se va întorce la Potsdam. Se asigură, că dânsul va vizită pe regele Humbert la Roma, în cursul lui octombrie. — *Regina Serbiei* a deșteptat în presa Rusiei mari simpatii; toate țările independente blamăză purtarea Germaniei, care nu s'a sfiit a espulsa o femeie, care nu putea să-i facă nici o primejdie. Se țice, că regina va merge în curând din Paris la Iași unde se va instala definitiv. Regele Milan compune un memorial spre a dovedi prin documente intrigele politice ale reginei. O știre mai nouă din Belgrad ne anunță, că despărțirea părechi regale nu se va executa; dar regina Natalia va avé să rămână în străinătate! *Din Belgrad* se depeșeză: Sinodul s'a declarat de necompetent în afacerea de divorț a părechi regale, care se va pertractă acum înainte forului bisericesc, înainte consistorului din Belgrad. Se scrie din Belgrad, că spiritele sânt foarte agitate. Afară de mitropolitul și arhiepiscopul din Zajcar, tot clerul s'a pronunțat contra regelui. — *Posiția prințului Ferdinand de Coburg* e sgduită; șcirile ce sosesc din Bulgaria confirmă acesta evident; Kálnoky a chemat la sine pe agentul austro-ungar din Sofia, spre a-i cere raport. — *Din Londra* se depeșeză, că împărătesa văduva Victoria, a provocat pe Mackenzie să descrie istoria adevărată a bôlei împăratului Frideric, pentru că descrierile medicilor germani, sânt în mare parte defectuoase și neesacte. Mackenzie are să-și începă în curând această descriere.

Un oraș nou. O nouă dovédă despre iuțela cu care răsar și cresc orașele americane ne dă orașul Garibaldi, lângă Buenos Ayres, care peste câteva săptămâni trebuie să fie gata pentru 4000 de emigranți italieni, cari așteptă să se mute acolo. Orașul se va compune din 800 de case, între cari o primărie colosală, un oficiu poștal telegrafic și telefonic, un palat de justiție și o bibliotecă. Noul oraș are o ca-

nalizare perfectă; oteluri, cafenele, tramway, bulevarduri, chioscuri de muzică, un teatru, o biserică mare a sfintei Rosa (numele mamei lui Garibaldi) și o stațuă a lui Garibaldi înaltă de 8 metri. În ziua sfintei orașului va apăre acolo primul număr dintr'un ziar democratic »Il Garibaldino.«

Școlri sourte. *La gimnasiul din Blaș* a devinit vacantă catedra de profesor pentru desemn, cu plata de 600 fl.; terminul concursului e 15 august. — *Casina din Dobra* a arangiat duminică la 22 iulie n. o petrecere de vără în pădurea mare a Dobrei. — *La Craiova* intr'un internat de băeți se caută doi pedagogi, cari au terminat cursul gimnasial; a se adresă la dl Ioan Faur profesor acolo.

Neecrolog. *Generalul Leca*, fostul president al Camerei deputaților României, a încetat din viață.

Șaradă.

De E N.

Din doue părți se compune
Șarada ce voi a spune;
Prima parte de cătați
În armata română o aflați;
Ăr a doua de voiți,
Un animal o să găsiți,
Amândouă împreunate,
O strada o să v'arate.

Terminul de deslegare e 20 august. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghicitôrei de litere din nr. 17:

ț	a	r	a
a	m	o	r
r	o	d	a
a	r	a	t

Deslegare bună primirăm dela dâmnelle și domnisôrele: Nina Pop, Maria Moldovan, Sidonia Moldovan, Maria David și dela dl Pavel Nadașan.

Premiul l-a dobândit dna Maria Moldovan.

Poșta Redacțiunii.

Gräfenberg. Scrisôrea dela oraș nu ni-a sosit; dar de acolo nu ni-ai puté scrie ceva?
Abazia. Trimite-ne vr'o schiță de acolo.
Dnei A. G. În nr. viitor.

Călindarul săptămânei.

Țiua sêpt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Duminică 5	dupa Rusalii, Ev. dela Mateiu, c. 9, st. 14, a inv. 5,	
Duminică	17 † Mart. Marina	29 Marta
Luni	18 † Iacint și Emilia	30 Beatrice
Mărți	19 Cuv. Macrina	31 Ignatie Loj.
Mercuri	20 † St. Prorocu Ilie	1 Aug. Petru
Joi	21 Par. Simeon și Ioan	2 Gustav
Vineri	22 † S. Maria Magdal.	3 August
Sâmbătă	23 Mart. Foca	4 Dominic

Proprietar, redactor respunșător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel în Oradea-mare.